

Разяснения относно криптоактивите: Какво значи MiCA за вас като потребител

Какво представлява криптоактивът?

Криптоактивът е цифрово представяне на стойност или право, което може да бъде прехвърляно и съхранявано електронно, като се използва технология на децентрализирания регистър¹ или друга подобна технология.

Добре известни примери за криптоактиви са BTC (Bitcoin) и ETH (Ethereum), но пазарът на криптоактиви обхваща широк спектър от други активи, като например т.нар. „стабилни криптоактиви“², „меме монети“³ и невзаимнозаменяеми токени (NFT)⁴.

Регламентът относно пазарите на криптоактиви (MiCA) урежда в рамките на ЕС дейностите, свързани с определени криптоактиви. Една от целите на MiCA е да има хармонизирани правила за криптоактивите и услугите в целия ЕС, включително за по-добра защита на потребителите (напр. достъп до изчерпателна информация, прозрачни процедури за разглеждане на жалби и др.).

В зависимост от вида на криптоактива или услугите за криптоактиви (регулирани, нерегулирани) и доставчика (напр. нелицензиран, установен извън ЕС) може да сте изправени пред по-високи рискове и различни нива на защита. Разбирането на рисковете, на които може да бъдете изложени, е от ключово значение, преди да закупите какъвто и да е вид криптоактив или да използвате каквито и да е услуги за криптоактиви.

Вж. Съвместното предупреждение на Европейските надзорни органи, за да научите повече за рисковете [\[shorturl.at/f4IB1\]](https://shorturl.at/f4IB1).

Кой криптоактив е регулиран съгласно MiCA и кой не е

MiCA обхваща три вида криптоактиви:

- ✓ **Токени за електронни пари (ТЕП)⁵:** криптоактиви, които целят да поддържат стабилна стойност чрез обвързване със стойността на една официална валута, например евро, долар. Ако притежавате ТЕП, имате право да получите парите си обратно от издателя по пълната им (номинална) стойност, във валутата, с която са обвързани.
- ✓ **Токени, обезпечени с активи (ТОА)⁶:** криптоактиви, които целят да поддържат стабилна стойност чрез обвързване с друга стойност или право или комбинация от тях (напр. официална валута, стоки, други активи). Вашите токени могат да бъдат изкупени обратно по пазарната стойност на актива(ите), с който(които) са обвързани.
- ✓ **Криптоактиви, различни от ТЕП и ТОА:** потребителски токени⁷ и „други“ криптоактиви, които не са ТЕП, ТОА или изключени по друг начин от MiCA.

¹ ТЕХНОЛОГИЯ НА ДЕЦЕНТРАЛИЗИРАНИЯ РЕГИСТЪР (ТДР):

Децентрализираният регистър е запис на информация или база данни, която се споделя в рамките на една мрежа.

Най-известният тип разпределен регистър е блокчейн, наречен така, защото съхранява отделни транзакции в групи или блокове, прикрепени един към друг в хронологичен ред, за да образуват верига. Технологията на децентрализирания регистър се използва за прехвърляне на различни видове активи между купувача и продавача.

² СТАБИЛНИ КРИПТОАКТИВИ:

Така нареченият „stablecoin“ е криптоактив, който има за цел да поддържа стабилна стойност по отношение на даден актив (например фиатна валута) или няколко актива. Stablecoin може да не е толкова стабилен с течение на времето, особено при неблагоприятни пазарни условия.

³ МЕМЕ МОНЕТИ:

„Meme coins“ са криптоактиви, кръстени на тенденции, хумористични или забавни теми. Те обикновено са създадени, за да ангажират общността и могат да се използват в peer-to-peer плащания, спекулативно инвестиране или търговия. В много случаи те са придружени от уебсайтове с комични теми, понякога безсмислени термини, а техните създатели и фенове предлагат чувство за общност, за да привличат други.

⁴ НЕВЗАИМНОЗАМЕНЯЕМИ ТОКЕНИ (NFT):

Те са уникални и невзаимнозаменяеми цифрови активи, съхранявани в мрежа от разпределени регистри, включително цифрово изкуство и колекционерски предмети.

Продуктите, които са взаимнозаменяеми и се предлагат на потребителите като NFT, но които са част от серия или колекция, може да не са NFT и следователно могат да бъдат регулирани съгласно MiCA.

⁵ ТОКЕНИ ЗА ЕЛЕКТРОННИ ПАРИ:

- Видове криптоактиви, които имат за цел да поддържат стабилна стойност чрез обвързване със стойността на официална валута (напр. евро, долари и др.)
- Само кредитни институции или дружества за електронни пари могат да предлагат публично или да кандидатстват за допускане до търговия на такива токени в ЕС
- Не предоставят лихви на держателите

⁶ ТОКЕНИ, ОБЕЗПЕЧЕНИ С АКТИВИ:

- Криптоактиви, които не са ТЕП
- Само кредитни институции или издатели, лицензирани по MiCA, могат да предлагат публично или да кандидатстват за допускане до търговия на тези токени в ЕС
- Могат да бъдат обвързани с друг актив, включително една или повече официални валути, други криптоактиви или комбинация от тях
- Не предоставят лихви на держателите

⁷ ПОТРЕБИТЕЛСКИ ТОКЕНИ:

Те са вид криптоактиви, чиято единствена цел е да предоставят достъп до стока или услуга, предлагана от издателя на този токен.

МiСA не се прилага за следните видове криптоактиви:

- ✗** **Криптоактиви, които са уникални и не са взаимнозаменяеми.** Те не са лесно взаимнозаменяеми и тяхната относителна стойност по отношение на друг криптоактив не може лесно да бъде установена чрез сравнение със съществуващ пазар или еквивалентни активи (напр. виртуални недвижими имоти, имена на домейни и елементи, изискващи проверка на автентичността). Т.нар. невзаимнозаменяеми токени (NFT), които са част от серия или колекция, могат обаче все пак да попаднат в обхвата на МiСA.
- ✗** **Токени, които не могат да бъдат прехвърляни** (като например точки от схеми за лоялност).
- ✗** **Криптоактиви, които вече попадат в обхвата на съществуващото законодателство в областта на финансовите услуги,** като например криптоактиви, които отговарят на условията за финансови инструменти по MiFID (напр. договори за деривати, прехвърлими ценни книжа). Когато инвестирате в тези активи, ще се възползвате от правилата за защита на потребителите/инвеститорите, приложими за токенизираните традиционни финансови активи.

! *Ако купувате или продавате криптоактиви или използвате услуги за криптоактиви, които не са регулирани съгласно МiСA или друго законодателство на ЕС в областта на финансовите услуги, е възможно да бъдете изложени на значителни рискове и да получите ограничена или никаква защита на потребителите.*

Доставчици на криптоактиви, на които може да се натъкнете:

Доставчици на криптоактиви и на услуги за криптоактиви, регулирани в ЕС:

Тези дружества предлагат продукти и услуги на потребители, регулирани съгласно МiСA, включително ТOА, ТEP, попечителство и администриране на криптоактиви, както и функционирането на платформи и борси за търговия с криптоактиви (срещу фиатна валута⁸ или други криптоактиви). За да могат да предоставят услуги на потребителите в ЕС, доставчиците на услуги за криптоактиви трябва да бъдат лицензирани, което означава да отговарят на специфични изисквания, свързани с управлението, капитала, поведението си към потребителите и тяхната защита.

Можете да проверите дали даден доставчик е лицензиран доставчик от ЕС, като проверите регистъра на ESMA (shorturl.at/zZwVI) и уебсайта на националния финансов регулатор (www.fsc.bg) За повече подробности вижте „Какво трябва да се запитате преди да инвестирате в криптоактиви“ в Съвместното предупреждение на Европейските надзорни органи (ЕНО) [shorturl.at/f4IB1]

⁸ ФИАТНАТА ВАЛУТА

се обявява за законно платежно средство и се емитира от централна банка като щатски долар, евро и т.н.

Търговия с криптоактиви срещу фиатна валута: отнася се до покупката, продажбата или търговията на криптовалута с фиатна валута.

Криптоактиви и доставчици на услуги за криптоактиви, които не са лицензирани⁹ в ЕС:

Дори с въвеждането на МiСA вие може да попаднете на криптоактиви и услуги за криптоактиви, предоставяни от дружества, които нямат лиценз в ЕС. Тези дружества може да не подлежат на правила за защита на потребителите, може да не разполагат с подходящо управление, капитал или прозрачни оперативни практики и гаранции. Следователно рисковете от измама, лошо управление на активите или несъстоятелност могат да се увеличат. Това включва криптоактиви и услуги, предлагани от дружества, установени извън ЕС.

Ако решите да установите отношения с нелицензирани доставчици, имайте предвид, че може да се излагате на значителни рискове и да имате ограничени или никакви права за защита като потребители. Възможно е да претърпите загуби, да имате ограничена или никаква възможност за възстановяване на активи и да останете без средства за правна защита в случай на спорове.

⁹ НЕЛИЦЕНЗИРАНО ДРУЖЕСТВО:

Всички дружества, извършващи дейност в ЕС без валиден лиценз съгласно МiСA, са нелицензирани. Но не всички нелицензирани дружества, предоставящи услуги, са непременно незаконни (напр. проявен интерес, напълно децентрализирано и друго извън обхвата на МiСA).